

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum II. in sexto. Hoc consultissimo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

de aliquo modo valeat, & aliquem effectum producat.
Ad tertium. Formam eam censer sub-
stantiali alienationi spectatæ secundum
juris, & fortæ externi effectus, non item se-
cundum jus internum conscientiæ.

CAPITULUM II.

in Sexto.

Hoc consultiſſimo.

PARAPHRASIS.

In Concilio generali Lugdunensi sub Gre-
gorio X. prohibitum est Prælatiſ omnibus,
ne Ecclesiis sibi commiſſas, bona
immobilia, aut jura earum, Laicis sub-
mittant, seu subijciant, absque consen-
ſu Capituli sui, & Sedis Apostolicæ li-
centiâ, etiam concedendo ea bona, aut
jura in emphyreusin, aut aliâs, quam-
vis in forma, & casibus à jure permiſſis,
alienando, ita ut Laici recognoscantur,
ea tanquam Superiores tenere, vel ut ad-
vocati; sed neque liceat, eos Patronos,
& Advocatos Ecclesiarum, aut bonorum
earundem perpetuò, vel ad tempus lon-
gum constituere. Porrò omnes contra-
ctus sine dictæ Sedis licentiâ, & Capituli
consensu ita celebrati, etiamſi juramenti,
aut pœnæ, aut alterius firmitatis robore
muniti sint, & quidquid ex eis secutum
fuerit, irriti declarantur, aded, ut ne-
que jus ex ijs, nec præſcribendi facultas
provenire possit; ipsi autem Prælati ta-
liter contrahentes ipſo facto ab officio, &
administratione; & Clerici, si scientes
contra inhibitionem hujus Canonis præ-
sumptum esse, Superiori id denunciare
neglexerint, à perceptione beneficiorum,
quæ in Ecclesia ea gravata obtinent, per
triennium suspensi sint. At verò Laici,
qui Prælatos, vel Capitula Ecclesiarum,
aliâsve personas Ecclesiasticas ad huius-
modi submissiones faciendas hæctenus
compulerunt, nisi post competentem mo-
nitionem, remiſſâ submissione, quam

per vim, aut metum exegerant, Eccle-
ſias, & bona Ecclesiastica ipſis taliter sub-
miſſa in libertate sua dimittant, & ij,
qui in posterum Prælatos aut personas Ec-
clesiasticas ad talia facienda compulerint,
cujuscunque conditionis, ac status sint,
excommunicationis sententiâ sint affecti.
Sin autem ejusmodi contractus hæctenus
celebrati sint, vel in posterum celebran-
di, cum dictæ Sedis licentiâ, & Capituli
consensu ex ijs vel occasione eorum Laici
non uſurpent aliquid ultra id, quod na-
tura ipſius contractus, & appoſita lex,
seu conventio permittit; qui autem se-
cus egerint, si legitime moniti ab ejus-
modi uſurpatione non deſtiterint, resti-
tuendo etiam, quæ ita occuparunt, eo
ipſo excommunicationem incurrant. At-
que ex eo tempore ad terram ipſorum Ec-
clesiastico interdicto supponendam liberè
procedatur.

SUMMARIUM.

1. Prohibetur Ecclesiasticis, ne ſuarum
Ecclesiarum bona, seu jura submit-
tant Laicis, a quibus cen Dominis, vel
Advocatis recognoscant.
2. Actiones, seu nomina debitorum, quan-
do mobilibus, quando immobilibus
annumerentur.
3. Potest Pontifex alienationes, si ve con-
tractus circa res Ecclesiasticas irritos
reddere.

Notandum primum. Prohibitum est
Prælatiſ, & Rectoribus Ecclesiarum,
ne Ecclesiis, vel bona immobilia, aut jura
earum submittant Laicis, ita, ut ab ipſis de
novo tanquam dominis, vel advocatis re-
cognoscant.

Pro intellectu advertite. Quòd recogni-
tio talis fit species quædam contractus, &
donationis. Prout hic notavit Anchoran &
colligitur ex hoc c. 5. contractus. Potest
enim aliquis dominium, aliudve jus reale
transferre in alterum solâ pactione, & non
interveniente traditione, si videl. paciscatur,
quòd rem præcanò, vel ut conductor, aut

usufructuarius tenere velit *L. quisquis* 28. *Cod. de donationibus*. Ad eò quidem, ut etiam possessio, juris fictione, transferatur, si is, qui donat, vel recognitionem promittit, se alterius nomine possessorem dicit, sicuti explicat *Bartolus in L. quod meo n. 2. ff. de acquirenda possessione. Anchoranus & And. hic*, & docui *lib. 3. tra. 1. c. 7. n. 2.*

Notandum secundum. Non tantum bona immobilia, seu fundi, sed etiam jura, ex quibus census, reditus, seu utilitas annuatim percipi potest, sicuti locari, ita etiam in emphyteusin dari possunt, prout hic monet *Gl. in notandis Anchoran. Francus & alij in principio cap.* nam emphyteusis aliud non est, quam locatio in perpetuum, sive ad tempus longum, ita, ut jus utilitatis translaturum censeatur, prout docet *Molina tra. 2. disp. 445*. Hac ratione locari, vel in emphyteusin dari potest jus molendini, jus vectigalis, aut telonij, jus typographiæ &c.

His duo adde, primum ex eodem *Anchorano*, recognitionem, ac donationem immobilium, & jarium tantum prohiberi; at verò de mobilium donatione certa regula tradi non potest, sed attendere oportet ad quantitatem doni, sive magnum, an parvum, & ad qualitatem donatarij, sive bene meritis, nec ne; denique ad qualitatem Ecclesiæ, ex cujus bonis donatur, sive dives, an indigens, sicuti docetur *in c. 3. de donationibus*.

Alterum ex *Gl. hic V. jura*. quòd jura & reditus annui, si rei immobili adhæreant, sive ex re immobili proveniant, inter bona immobilia numerantur. *auth. de non alienandis. §. nosigitur*. Ad eò quidem, ut super annuis v.g. pensionibus spoliato detur interdictum unde *vi juxta c. querelam 24. de electione*, & *dixi in disp. de restitutione spoliatorum assertione 21.*

Sed quid dicendum de actionibus, seu nominibus debitorum, num inter bona immobilia, an verò mobilia numerentur? Respondetur cum *Bartolo in L. moven-*

tium. ff. de verborum significatione. Anchoran. hic col. 2. Franco n. 4. Abb. in c. nullus n. 9. extra. hoc tit. quòd propriè ac per se in neutra bonorum specie comprehenduntur nomina, sed tertiam bonorum speciem constituunt, sicuti apertè habetur in *L. si Dico 15. §. in venditione Julia G. v. ad jura ff. de re judicata*. Quare si testator omnia mobilia bona legarit, item si bona sua immobilia reliquerit, neutri appellacione nomina debitorum, seu debitorum mutuo, vendito &c. comprehenduntur, nisi verba testamenti propriè accipiendâ sunt, qui heredi *ff. de conditionibus & demonst. actionibus*. Nomina autem sive debita, & obligationes, nec mobilia, nec immobilia propriè sunt. Caterum si talis bonorum distributio fiat, ut necessarium sit sub altera specie, debita, sive nomina comprehendendi, tunc accessoriè pertinent ad eas res, quarum debita sunt, ita ut actiones, quæ sunt ad res immobiles, inter bona immobilia, at verò actiones, quæ sunt ad pecunias, & alias res mobiles, inter mobilia numerentur, secundum *Gl. receptam in cit. auth. de non alienandis rebus Ecclesiasticis. §. 1. Bartolum in L. potest. ff. de auctoritate tutorum, & alios cit.* Exemplum habes, Si testator de omnibus suis bonis testari volens, immobilium tantum, & mobilium bonorum faciat mentionem, tunc nomina, & actiones venient accessoriè; & similiter cum in jure Canonico alienatio immobilium reum prohibita sit, mobilium autem, nisi sint pignora, quæ & servari possunt, concessa in hac generali rerum distributione, nomina bonorum etiam jura actionum, seu nomina, & instrumenta debitorum pecuniariorum comprehenduntur, ut & hæc alienari possunt à Prælato, prout hic monet *Anchoranus & docui lib. 3. tra. 4. de justitia c. 10.*

Notandum tertium. Prælati Ecclesiasticus, & Capitula non debent sibi Patronos, sive Advocatos de novo constituere in perpetuum aut ad tempus longum, sed ita tantum, si necessitas postulare videatur, ut advocati jus revocari possit. Ratio est, quia

Domini

Domini seculares sub titulo, ac jure advocatiae sibi competentis Ecclesias saepe gravant; ac varias jurisdictiones sibi arrogant.

Notandum quartò. Pontifex potest alienationem, sive contractum circa rem Ecclesiasticam ita prohibere, ut omni jure irritus sit, nullusque omninò ex eo effectus sequatur, dummodo id sufficienter exprimat, alioquin verò si contractus suapte naturam subsistat, infirmitas Legis, aut Cano-

nis censetur tantum referri ad civilem, seu externi fori rescissionem; juxta ea, quae dixi in c. *pracedente*, & lib. 1. tra. 4. c. 16. n. 6. & 9.

Notandum quintò. Id, quod natura cujusque contractus postulat, impleri debet, nisi specialia pacta, sive conditiones appositae sint, & enim, nisi sint contrariae, observandae sunt, quia contractus ex conventionione Legem accipiunt *regulà 23. ff. & regulà 85. in 6.* & notavit *Gl. hic v. lege.*

TITULUS XIV.

DE PRECARIIS.

Postquam de alienationibus, & contractibus generatim dictum fuit, conseqens est, ut de contractibus plerisque in specie dicatur.

CAPITULUM I.

Precariarum.

PARAPHRASIS.

De quinquennio in quinquennium Precariae secundum Canonem, & antiquam consuetudinem renovari debent.

SUMMARIUM.

1. *Quid sint Precariae, & in quo differant ab Emphyteusi?*
2. *Multum circa hunc, & alios contractus potest consuetudo.*

Pro intellectu adverte, Precarium contractum dici, quo res immobilis alicui conceditur in perpetuum ad vitam ejus, vel ad tempus longum, ita ut sit beneficij cujusdam loco; nam in hoc fere solum videtur iste contractus differre ab emphyteutico, quod Precariae ferme gratis fiunt, & ad preces alicujus, unde etiam nomen acceperunt, quamvis nihil obstat etiam in ijs pensionem aliquam constitui, ut si rusticus petat ab Ec-

clesia fundum sibi concedi, in quo molendinum constituar, promittens annuatim certam pensionem.

Id quoque peculiare est, quod contractus iste, maxime si pensio, & recognitio annua solvi non soleat, per quinquennium in quinquennium renovari debeat, ne videl. ob temporis longinquitatem concessionis memoria pereat, & res ab Ecclesia alienata videatur c. *longinquitate 64. causa 12. q. 2.* ubi dicitur: longinquitate saepe fit temporis, ut non pateat conditio originis. Quare sicuti emphyteuta cadit à jure suo, si investituram tempore legitimo non petat, ita & precarium habens, nisi renovationem tempore constituto petat *argum. cit. c.* & tradunt hic *Hostien. Joann. And. Abb. & alij contra Gl. finalem.* In his tamen attendendum est ad consuetudinem loci cujusque, secundum quam contractus quilibet in dubio intelligi, & observari debet *argum. L. quod finolit 31. §. quia assidua ff. de adilitio editto*, & tradit *Bartolus in L. nemo est n. 5. ff. de duobus reis*, & exempla dat *Eberhardus in locis lo. 104. n. 8.* quod electo ad officium in dubio censetur constitutum salarium consuetum consideratà conditione, & consuetudine tum officialis, tum Domini, secundum *Bartolum in L. 1. §. illud quo-*

Hh 3

que